СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 50. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця, 3-го березня 1939. — No. 50. Jersey City, N. J., Friday, March 3, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. — THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

"ЖАХЛИВІ РЕЧІ" В ЗАГРАНИЧНІЙ ПОЛІТИЦІ АМЕРИКИ

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Лундін в часі дебати в сенаті сказав, що на тайних нарадах між сенатським комітетом військових справ і президентом говорились такі речі, на чутку яких зжахнувсяб цілий американський нарід. Він сам був приявний на тих нарадах, тому знає, що говорить. Він далі говорив, що протоколи тих нарад є заховані і можливо, що колись про них нарід довідається. Та заразом він зазначував, що краще булоб для Америки і світу, колиб ці наради далі залишались в тайні. Сенатор Лундін натякнув, що ці „жахливі речі" відносились до участи Америки в европейській війні. Президент Рузвелт твердив, що Америка мусить рішуче виступити проти европейських диктаторських країв й мусить бути рішена весь свій тягар кинути по боці демократичних держав, проти диктаторських.

МІСТО ЗГОДИЛОСЬ КУПИТИ ПІДЗЕМНУ ЗАЛІЗНИЦЮ.

НЮ ЙОРК. — Міські власти Ню Йорку згодились купити підземну залізницю, звану коротко „Бі Ем Ті", себто „Бруклин Мангетен Трансфер", за ціну 175 міліонів долярів. Але високість податків купна ще може розірвати цей контракт. Колиб контракт був довершений, то місто злучить свою новопобудовану „Індепендент" лінію з „Бі Ем Ті" так, що можна буде перейти з одної на другу без додаткової заплати.

ПРОБУВАЛИ ПЕРЕКУПИТИ ПРИСЯГЛИХ СУДДІВ.

НЮ ЙОРК. — Аґенти прокуратора Дюія арештували двох осібняків, які підсувались до присяжних суддів, що судили політикера Гайнса й пробували їх намовити до продажности. Через жінок присяглих суддів ті осібняки обіцювали, що це „виплатилосяб присяжним суддям увільнити Джиміго Гайнса".

ВІДПРАВИЛИ 200 ЗА СИДЯЧИЙ СТРАЙК.

НЮАРК. — Компанія Мерґот, в якій вибух сидячий страйк, повідомила своїх 200 робітників, що відправляє їх з праці. Це рішення згадана компанія оперла на недавнім вироку найвищого суду, який узнав сидячі страйки нелеґальними. А коли робітник зробить щось „нелеґальне", то комітети взаємовідносин праці не мають права ставати в обороні робітника й змушувати компанію приймати його на працю.

РОБІТНИКИ „ДОБЛЮ ПІ ЕЙ" МУСЯТЬ ДАТИ ЗВІТИ.

НЮ ЙОРК. — Бреґон Сомервел, місцевий адміністратор „Доблю Пі Ей" видав останнє опімнення робітникам „Доблю Пі Ей", щоб вони зложили звіти про родинні доходи. Ті робітники, що не зроблять цього, в тій хвили будуть відправлені з праці.

ЛЯ ҐВАРДІЯ ТАВРУЄ „ВУШИВИХ ПОЛІТИКЕРІВ".

НЮ ЙОРК. — Посадник Ню Йорку Ля Ґвардія в промові до новоіменованих поліцаїв сказав, що потягаючи політичного „боса" Гайнса перед суд зломано тим цілу корупційну систему. Поліцаї тепер не мусять услужно хилитись перед „вушивими политишинами", говорив Ля Ґвардія.

БЕРУТЬСЯ ДО ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКОГО ПОСАДНИКА.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Спеціяльна лава присяглих закинула посадникові Філядельфії, Вилсонові, що під його адміністрацією розпаношилось в місті злочинство і продажність. А сам посадник не лиш, що нічого не зробив, щоб це здушити, але посередно помагав цьому, бо поусував таких поліцаїв, які поза всяким сумнівом були чесні і справні, а понаставляв на відповідальні місця своїх завушників, що сліпо виконували його волю. В той час, коли злочинство розточувало адміністрацію посадник Вилсон виголошував бомбастичні промови про „боротьбу зо злочином", зацитькуючи в той спосіб опінію суспільности, мовляв, „щось робиться". Лава присяглих осудила також місцевого окружного прокуратора Келія.

РАДИТЬ ФАБРИКАНТАМ ВТІКАТИ В ГЛИБ КРАЮ.

ШІКАҐО. — В прилюдній промові асистент секретара війни, Джансон, радив американським вирібникам зброї втікати в глуб краю і в той спосіб хоронитись перед можливим нападом з боку моря. Він говорив, що американська авіяція тепер зробила свою головну кватиру біля Шікаґа, в Белвил, Ілл.

УВІЛЬНИЛИ ПАНЮ ПЕРКІНС ВІД ДЕЯКИХ ОБОВЯЗКІВ.

ВАШИНҐТОН. — Конґрес ухвалив забрати троха обовязків від пані Перкінс, з якими вона видно не могла собі дати ради, і звелів передати справу фонду заплат і годин праці адміністраторові Ендрусові.

СОБАЧА ВІРНІСТЬ.

Коли поліція на телефонічне завізвання підїхала на місце автомобілевого випадку в Олд Вестбері, на Лонґ Айленді, вона найшла там 61-літнього Честера Брукса, що лежав коло свого розбитого авта важко ранений. Коло нього стояв його пес, котрий не давав поліції й лікарям з амбулянсу рятувати раненого пана. Прийшлося поліції завязати очі Фріцові, щоби лікарі могли зложити раненого на амбулянс.

ПОСЛИ ПАРЛЯМЕНТУ ХОЧУТЬ ПОМОГТИ.

Дванадцятьох ліберальних послів з Онтеріо і Квебеку вибрано до комісії, яка має перестудіювати молочну індустрію, щоби подати якісь кращі вигляди для молочарів. Ця індустрія вже так розвинулася, що є другою по плеканню пшениці. Минувшого року випродуковано на 260 міліонів долярів вартости молочних продуктів. Ця індустрія дає нагоду праці більшому числові робітників, як плекання збіжжя.

Вони також хочуть переконатися, чи не буде поплатним для фармерів зменшити плекання збіжжа, а взятися до молочарства, коли можна буде знайти збут на молочні продукта.

2,500,000 ЖИДІВ У СРСР.

Найкращою своєю домівкою на світі жиди вважають тепер Злучені Держави Америки. А по Америці йде Совєтський Союз. Добре живеться жидам тепер і в Совєтському Союзі, бо й саму владу теперішню в СРСР можна безпечно назвати російсько-жидівською, бо жиди СРСР йдуть рука в руку з російськими большевиками. Начисляють тепер у всьому СРСР два з половиною міліона жидів. Найбільше їх живе на українських землях та в Білорусі, бо за царських часів не дозволено було їм поселятися в самій Московщині.

ЖЕБРАЧКА З ЦАРСЬКОГО РОДУ.

У Браїлі (Румунія) поліція затримала жебрачку, яка заявила, що є великою княжною Кирою Володимирівською з роду Романових. Жебрачка володіє кількома мовами.

25-ЛІТТЯ СМЕРТИ ПАВЛА ДЕРУЛЕДА.

Французькі національні організації обходять 25-ліття смерти славного національного трибуна Павла Деруледа, прозваного „патріотом", якого вважають основником сучасного французького націоналізму. Дерулед був великим прихильником визволення України і присвятив їй декілька поетичних творів, з яких найцікавішим є віршована драма на 5 дій „Гетьман" яку виставляли в Парижі з великим успіхом аж до кінця минулого століття. Ця драма, якої темою є боротьба України за незалежність — відзначається дійсно великими артистичними якостями: вона появилася в десятьох виданнях, не числячи повних видань творів Деруледа.

ДРУКАРСЬКІ ЧЕРЕНКИ ІЗ СМОЛИ.

Дотеперішні оловяні друкарські черенки — то скрита смерть для друкарів-наборщиків, що працюють у друкарні кількадесять літ. І, в додатку, оловяні черенки дуже тяжкі. От тому винахідчиві німці придумали вже спосіб, як виробляти легенькі та нешкідливі друкарські черенки із штучної смоли — полістиролю. Полістироль не важить і десятої части того, що олово.

ПЕРЕКИДАЮТЬ ВЧИТЕЛІВ-БІЛОРУСИНІВ ДО ЕТНОГРАФІЧНОЇ ПОЛЬЩІ.

З Новгородчини перекинули білорусинів-учителів: Бітуса, О. Орсу й Мих. Чатирку в етноґрафічну Польщу. Останні два були вчителями бувшої білоруської ґімназії в Новгородку.

„ПІДРАХУНОК" СЕНАТОРА О. СЕМКОВИЧА.

Сен. О. Семкович (О.З.Н.) підчас буджетової комісії сенату 18-го січня у своїй промові м. ін. сказав:

„Минулого року занотовано до 15-го листопаду коло 1,300 українських проступних виступів проти польського населення, або руського, що солідаризувалося з політикою насилля. Було 10 убивств, у тому 4 на власних земляках".

БІЛОРУСИНИ, ВИСЕЛЕНІ З ПРИКОРДОННОЇ ПОЛОСИ.

Як повідомляє „Хрисціянская Думка", м. м. в Новгородчини виселили чимало білорусинів.

СЕНЗАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС ЗА „ПРОТЕКЦІЇ.

З початком березня ц. р. відбудеться перед окружним судом у Білостоці сензаційний процес проти 5 осіб за обманства. Підсудні вимантили великі грошеві суми від ріжних осіб, прирікаючи, що „вироблять їм монополеві концесії". Згаданий процес пригадує зовсім сензаційний відомий краківський процес за обманства і „вироблювання" посад.

3,500,000 ЖИДІВ У ПОЛЬЩІ.

На 35 міліонів населення в Польщі знаходиться три з половиною міліона жидів, тобто що кожна десята людина в Польщі — то жид.

НЕ ДОЗВОЛЯЮТЬ БІЛОРУСЬКИХ ВИСТАВ.

У селах Задвіря, Засулля, Старий Стверджан і в містечку Новий Свержан не дали дозволу владити за минулорічним звичаєм білоруських вистав.

ОТВОРЕННЯ СОЙМУ ВІДЛОЖЕНЕ ДО ПОНЕДІЛКА

ПРАГА. — Американські кореспонденти подають, що премієр д-р Волошин проголосив, що відкриття першого сойму Карпатської України відбудеться в понеділок дня 6. березня.

Премієр повний оптимізму.

Кореспондент часопису „Ди Ню Йорк Таймс" стверджує, що о. д-р Волошин глядить на будуче Карпатської України з повним оптимізмом. Заповів, що буде переведена цілковита реорганізація шкільництва. Нове шкільництво буде побудоване на зразок американських шкіл.

Жидівська проблема.

В цілій републиці жидівська проблема належить до найтяжчих до розвязання. Та премієр Волошин заявив, що сойм Карпатської України не буде ухвалювати ніяких протижидівських законів.

За конфедерацію.

Карпатська Україна заявляється далі за те, щоби була задержана вцілости конфедерація трьох держав: української, словацької й чеської.

СЛОВАЧЧИНА ПРЕ ДО САМОСТІЙНОСТИ.

ПРАГА. — На Словаччині є далі сильний рух за те, щоб Словаччина відокремилася і стала цілком незалежною державою. Кажуть, що німці підпирають цей рух.

Проти чехів.

Премієр Словаччини Йосиф Тісо заявив у своїй промові через радіо, що нужду, яка є в Словаччині, завинили маси чеських урядовців, що побирали платні в Словаччині, а гроші ульоковували в банках у Празі.

ЩЕ НЕМА ҐАРАНТІЇ З БОКУ НІМЕЧЧИНИ.

ПРАГА. — Урядові центральні кола занепокоєні тим, що Німеччина ще далі отягається з ґарантією теперішніх границь Чехо-Словаччини. Німеччина заповіла, що зробить це тоді, коли празька центральна влада сконсолідує політичні й економічні сили конфедерації, себто, коли прийде до цілковитої згоди з Карпатською Україною і Словаччиною. Празький уряд змагає тепер до такої згоди. Найважніша справа, яка тут на перешкоді, це грошева, себто те, як мають бути розподілені державні тягарі, та як має бути зложений федеральний парлямент.

ЧЯНО ВИЙДЕ РОЗЧАРОВАНИЙ.

ВАРШАВА. — Виходить, що візита італійського міністра справ заграничних Чяна до Польщі, сповзла на нічім. А так широко була розреклямована. Польські протинімецькі демонстрації з окликами „Проч з Гітлером!" добили настрій Чяна. Дійшло до того, що треба було спровадити до Кракова масу поліції з інших міст, щоб охоронити Чяна від дальших немилих несподіванок.

МАДЯРИ ПРО „УКРАЇНСЬКИХ ТЕРОРИСТІВ".

БУДАПЕШТ. — Мадяри знову зачали пускати вісти про „українських терористів". Міністерство справ заграничних заповідає, що є „можливий наїзд українських терористів". Дано приказ військовій владі в Ужгороді, щоби була осторожна, бо в останнім тижні „було кілька нападів українських терористів з Карпатської України на мадярську територію".

ЖИДИ І ФІЗИЧНИЙ ОПІР.

ЄРУСАЛИМ. — В часі, коли в Лондоні британський уряд дораджує жидам погодитись з арабами і стати меншиною з повними і рівними політичними правами, в Палестині тайне радіо накликує жидів не зрікатись їх історичних прав до Палестини, а братися до фізичної сили, бо тільки таким чином зможуть виборoти незалежну жидівську державу.

ТАКОЖ І ПРОТИ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

ЄРУСАЛИМ. — Конференція палестинських жидів проголосила маніфест, в якому стверджує, що Велика Британія зрадила жидів, бо не додержала обіцянок. Зрадили жидів і Злучені Держави, бо вони заґарантували обіцянки Великої Британії щодо жидівської держави в Палестині.

„НА ВЛАСНІ СИЛИ".

ВАРШАВА. — Таке лишається Польщі. І таке дораджує їй ґен. Скварчинський.

ЗА КРИТИКУ СОВЄТІВ.

МОСКВА. — Десь пропала безслідно Цензі Мюзам, вдова Еріха Мюзама, — „поета німецької революції". Цензі втікла як комуністка до Совєтів, але тут її арештували за „критику совєтського ладу". Випустили на волю за старанням Крупської, вдови по Леніні. Тепер вона зникла, а що Крупская не жиє, то її ніхто не виратує. Так кажуть.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число в пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

НОВИЙ КОНҐРЕС ЗРАДНИКІВ

Недавно відбувся в Ню Йорку „конґрес", на якому пробували большевики скористати з темноти „карпатороссів" і затягнути їх до свого табору, граючи зручно на „Святій Руси". Тепер заповіджено ще інший конґрес, який має відбутись в Пітсбурзі, в днях 6 і 7 березня, а який скликує „Джан Попп". Цей „конґрес" і його аранжери, використовують так як і большевики, у такий самий спосіб, національну несвідомість нашої іміґрації із Закарпаття, і затягають той бідний нарід до протесту проти „мазепинців" і „галицьких петлюрівців", що назвали Закарпаття „Підкарпатска Вікраїна". Бідкається „Американский Русский Вѣстнік", що ніхто їх не попирає, а „Джан Попп", себто „один человік", не може „положити свою голову за всіх". Отже треба, пише ґазета, щоб ті, що називають себе „русскими" йому допомогли. І великий жаль стискає серце цеї ґазети, що „українська пропаґанда" вислала досі з Америки понад $20,000 для Карпатської України. Бо у тому самому часі — „карпатороссі" сплять блаженним сном.

Вчера й нині оголосили ми дещо з того, що писало Закарпаття з нагоди виборів до першого сойму цього краю. Є там світські відозви, є і від священства. Є від греко-католиків і від православних. Є там між іншим вичислені імена цілого ряду українських православних священиків, що горячо взивають поперти владу Карпатської України. Мимоходом кажучи, проти американського „карпатоorосса" Джана Поппа — є там імя православного священика — Василя Поппа. Виступ ось тих православних священиків на Закарпатті повинен стати добрим прикладом для тих „карпатороссів", що під іменем „православія" затроюють тут в Америці душу нашого народу москвофільством. Вони повинні звернути увагу хоч на слова православного епископа з Юґославії, що відвідавши Карпатську Україну, висказався про неї якнайкраще і визнав, що православні не мають там ніяких перепон. А „карпатороссі" греко-католики повинні вдивитись хоч в постать Преосвященого Нярадія, що закликає в імя Бога стати по боці Карпатської України як своєї Держави.

Можна сумніватись, чи й те все приговорить до совісти і розуму тих, що скликують „конґрес" у Пітсбурзі. Та нарід в Карпатській Україні сказав своє слово при виборах. Хто в Америці глухий на цей голос, той є відступником від свого народу і свого краю. І того не можна назвати інакше як зрадником. З таким чорним і ганебним іменем ввійдуть в історію визволення нашого народу оті всі „провідники", що не дають в Америці нашому народові із Закарпаття станути в одну лаву, разом з рідними сестрами і братами — в Карпатській Україні.

ІСТОРИЧНІ ДОКУМЕНТИ

(Відозви в справі виборів до Першого Сойму Карпатської України, подані в такім порядку, як були друковані в „Новій Свободі")

I.

До всіх громадян Карпатської України!

Перед першими виборами до сойму Карпатської України уважаємо потрібним ще раз звернути увагу на історичну вагу цих виборів і в звязку з ними на обовязки нашого громадянства.

Тепер, коли міліони й міліони наших братів та інших народів примушені жити під чужим пануванням, Боже провидіння позволило нам, щоб ми, найменша частина великого українського народу, на своїй прадідній землі самі собою управляли.

Перед 20-ти роками рішенням наших Національних Рад та рішенням орґанізацій нашої еміґрації в Америці, ми забезпечили собі автономію в рамках молодої братньої Чехословацької республіки. Наші права не були тоді на жаль зовсім здійснені, що спричинила хибна політика деяких чеських партій, як також ворожа аґітація, підтримувана заграничними політичними чинниками. Вони викликали культурну й політичну боротьбу в нашому краю, щоб в такий спосіб згальмувати національне відродження нашого народу.

Одначе кожний з нас мусить признати, що за минувших 20 літ наш народ далеко поступив вперед, що сьогодні проявляється в національній свідомости широких верств нашого народу. Виявом цієї національної свідомости й політичної зрілости мають бути і перші вибори до нашого сойму.

Національно свідомий і політично зрілий народ не розбивається на партії та партійки, не роздроблює дорогу народню енерґію, але старається створити спільну програму творчої співпраці всіх верств народу, підпорядковуючи менш важні цілі великим завданням.

Першою ознакою тої свідомости є обставина, що, заслугою нашої Національної Ради, бувші партії створили одну тільки партію: „Українське Національне Обеднання". Це Обеднання подало одну тільки кандидатну листу до виборів. Між кандидатами знаходяться й представники наших льояльних національних меншин, які в будованні нашої держави Карпатської України хотять з нами разом щиро співпрацювати.

Лише мадярська дрібна меншина через своїх провідників з старого режіму саботувала предложене для них місце на кандидатній листі Українського Національного Обеднання. Цей поступ мадярських провідників доказує, що ворожі нашій державі заграничні сили ще все працюють проти інтересів мадярської меншини нашого краю, і проти нашого народу. Ми є певні, що мадярський загал жалітиме цього кроку своїх провідників.

Зате тішить нас, що чехи, німці й румуни зрозуміли нашу добру волю і станули до співпраці для нашого спільного добра.

Від сойму залежатиме дальший політичний і господарський розвиток нашого краю. Спільна листа є власне запорукою, що цей розвиток піде добрим шляхом, в чому будуть нам і надалі допомагати льояльні меншини: наші брати чехи, та щирі приятелі німці і румуни. Національні меншини своїм вступленням на спільну листу доказали найкраще, що хочуть відтепер з нами щиро співпрацювати й тому віримо, що часи ворожнечі і непорозумінь раз назавжди покінчилися великим актом згоди в одному дружньому державнотворчому таборі.

Ми є федеративною частиною Чехо-Словацької республіки і тим самим інтереси нашої держави є тісно звязані з інтересами нашої зфедеризованої цілости. Набільшим бажанням нашої Карпатської України з черги є, щоби така сама згода, взаємне зрозуміння та співпраця, до якої ми сьогодні в нашому краю між собою добилися, запанувала також між всіми зфедерованими державами республіки. Тільки тоді ми, в такій атмосфері зрозуміння та взаїмної допомоги, будемо спільні. Буде розвиватися і рости наша Карпатська Україна, а бажаємо, щоб розвивалися також і останні краї Чехо-Словацької республіки.

Божа поміч та спільна любов всіх громадян допоможе нам і нашій республіці вийти напевно на твердий шлях щасливої будуччини.

Всі разом, всі враз! У виборах голосуйте всі на одну спільну обеднану листу!

Хай живе нова федеративна республіка українців, словаків і чехів!

Слава Україні!

о. д-р А. Волошин, премієр міністрів;
Ю. Ревай, міністер.

II.

Православний народе Карпатської України!

Дня 12. лютого 1939 р. Твоя доля і щастя у Твоїх руках. В цей день вибираєш свій перший національний Сойм, якого чекав наш народ двадцять літ.

Дорогі браття і сестри, православні християни!

Не забудьте, що православний такий самий українець, як і греко-католик. Пригадаймо собі, що перші наші борці за православіє, ще перед світовою війною, тайно ходили до Киева набрати кріпости і надії. Тепер ми також духом і серцем, через високі Карпати, єднаємось із цілим українським народом. Перед двадцяти роками православні заявили, що хочуть жити в Українській Державі. Року 1919 православна Іза ішла нашим синьо-жовтим прапором на Хустський конґрес заявити свою українську волю.

Та за ці минулі двадцять років празькі централісти наш народ туманили і розбивали на десятки партій, а мадярські запроданці Бродії та Фенцики обманювали фальшивою московською рускостю, відриваючи нас від народнього напряму. Сьогодні вже всі знають, куди вели наш народ ці запроданці, тому, дня 12. лютого всі голосуємо за єдину листу Українського Національного Обеднання. Докажемо перед цілим світом, що боремось за своє нове, ліпше життя, а не йдемо за чужими аґентами.

Браття і Сестри!

У нашому краю ще є обманці, які шепчуть, що по виборах православна віра і Церква не буде мати таких прав, як до тепер. Ці підшепти є велика брехня! Женіть геть таких шептунів, вони є тайні слуги зрадників і запроданців. Наш український уряд вже більше разів заявив представникам православної Церкви та миряи про те, що віра православна є повноправна в Карпатській Україні!

На кандидатській листі є і православні, у нашому першому Соймі будуть православні посли, які заступлять інтереси православної віри і Церкви. Заступником голови Укр. Національного Обеднання є православний Михайло Тулек з Бичкова, який ще в роках 1920—25 боровся і терпів за нашу святу православну Церкву і як посол все зробить для неї у нашому першому Соймі.

Не забудьте, браття і сестри, що велика частина цілого українського народу є православна і в Карпатській Україні не може діятись жадна кривда православній вірі і Церкві.

Карпатську Україну будуємо для себе і своїх дітей, та для добра своєї Церкви. Фундамент під цю гарну будову кладемо дня 12. лютого, вибираючи свій перший національний Сойм.

Всі православні віддамо свій голос на єдину листу Українського Національного Обєднання.

До цього великого діла поможи нам Боже!

В Хусті, дня 6. лютого 1939.

Конференція будучих православних послів, православного духовенства і представників мирян.

За представників православних вірників:

Дмитро Симулик, господар, Іза, учасник мараморoського процесу 1913 року; інж. Микола Кушніренко, урядник, Хуст; д-р Яків Зозуля, Хуст; Олександер Блистів, окр. командант Січи; Андрій Буркацький, дир. горож. школи, Нересниця; Юрко Болош, Копашньово.

За православне духовенство: свящ. Василь Сокол, Нересниця; ігумен Теодозій Боршош, Дубровка; ігум. Ем. Мадар, Дубове; свящ. Кеніз, Копашньово; свящ. Д. Ткаченко, Богдан; свящ. Юр. Носа, Рахів; свящ. Василь Мандзюк, Кричово; свящ. Василь Попп, Буштино; свящ. Буркало, Веряця; свящ. І. Крачфалуші, Кричово; свящ. Степан Назина, Руське Поле; свящ. Іван Фобош, Чорна; свящ. Боровський, Хуст; І. Рибар, єремонах, Чомальово; свящ. Цуцко, Сокирниця; свящ. Георґ. Гриньо, Бульхівці; свящ. Василь Немеш, Вульхівські Лази.

Українські православні кандидати до сойму:

Михайло Тулек, Хуст; інж. Леонід Романюк, Хуст; Щобей Василь, Вульхівці.

III.

Священики всім — священикам.

Зближається історичний день, коли наш народ по тисячелітній гіркій науці має здати іспит зрілости й показати, чи він доріс до того, щоб свобідно стати нарівні з іншими народами світу. Вибори до першого карпатського сойму мають бути тим іспитом зрілости. Наш народ, що цілі сотки років був лише рабом, у которого вже майже затратилось і почуття та бажання волі й самостійного людського життя, може ще не розуміє належно, яке значіння має для нього, та які великі користи може йому принести перший його власний сойм. В тому соймі вже сини селян, робітників і інтеліґенції мають рішати про долю, закони й будучність цілого нашого народу під Карпатами. Тому святим обовязком кожного священика, що хоч трохи любить свій народ, є поучити своїх вірників і приготовити їх належно до виборів.

Священики — Браття! У наших парохіях ані один голос не сміє пропасти! Святим обовязком всіх нас є повести наших вірників до виборчої урни й голосувати за одинокою нашою кандидаткою, яку веде священик по Серцю Божому — о. премієр А. Волошин.

Священик є й надалі має бути провідником свого народу. Ніхто не заперечить, що за успіх, чи неуспіх виборів у селі в першій мірі відповідає священик, бо кожний знає, що ніхто інший, а тільки священик має, або принайменше повинен мати найлекший доступ до переконання й освідомлення селянина. Тому коли як коли, але тепер мусимо закотити рукави й показати всім, кому любиться, чи не любиться, показати олтарним братям у Галичині, Буковині, за морем і цілому світові, що ми, греко-кат. священики йдемо з народом, працюємо для його добра й боремося за його кращу будучність. Загалові нашого духовенства ще недавно закидувано мадярство й зрадництво. Змиймо вже раз цю ганьбу з нашого обличчя! А змиємо певно й уже раз навсе, коли докажемо, що ми самі повели наших вірників до виборчої урни й ні один голос і з нашої парохії не пропав.

Священики — Браття! На наші вибори з запертим віддихом чекають міліони наших братів за границями нашої малої держави. Міліони наших братів і сестер тремтять над нашою долею й моляться до Бога, щоб 12. лютого ми розумно рішили про свою будучність. Міліони наших батьків і прадідів, що вмерли рабами, не діждавшись наших великих днів, сьогодні з темних могил простягають до нас молитовно зложені руки з німим благанням: рятуйте народ, поведіть його до виборів, а через успішні вибори до кращого, свобідного й самостійного життя! Цьому благанню мертвих і живих міліонів нашого великого народу не сміє спротивитись жаден греко-католицький священик, чи почувається він українцем, чи ні. — Любимо своїх вірників, любимо свій народ і тому 12. лютого поведім його до виборів і до кращого завтра.

Священики — Браття! Зближається 12. година! Берімся всі до великої й святої праці для добра нашого народу. Хто не йде з народом, той є проти нього. Хтож проти народу, той проти правди, проти своєї душі й проти Бога!

Дня 12. лютого кожний свідомий, розумний і ревний гр.-кат. священик веде цілу свою парохію перед виборчу урну й сам, а за ним кожний вірник його парохії голосує на одиноку кандидаційну листу У. Обєднаня, яку веде Батько премієр о. А. Волошин.

За Товариство Українських Греко-католицьких Священиків:

о. Ю. Станинець, голова;
о. В. Похіл, секретар.

IV.

Надходить історична година.

Не тільки 50 мілонів українців дивиться на цю звофушуючу подію палаючим поглядом і з гарячим серцем, але цілий світ дивиться на наш край, що як мала частина великого українського народу осягнув волю.

Надію, що покладають на нас наші брати й сестри за кордоном, не сміємо знищити! — Твердження наших ворогів, які насмішки пояснюють, що наш народ ще незрілий до самовизначення й до самоуправи — не сміє бути правдою!!

Ні!! й тисячу разів ні!!

Українці й українки!

Хоч наш народ був кількасот років поневолений — без своєї держави — використовуваний та гноблений — ніколи ми не забули, що ми є членами великого українського народу, який має таке славне минуле.

Двадцятьлітні спроби розсипалійського режіму не змогли нас, ані відлучити, ані відчужити від української національної спільноти!

Сьогодні святкуємо наше національне пробудження й кожний українець і кожна українка мусить доказати, що є зрілими до цієї хвилі!

Перший Український Сойм, який вибираємо в неділю, 12. лютого, буде покликаний до того, щоб проголосив святочно перед цілим світом права нашого народу на державність!

Великий, рішаючий момент мусить нас знайти приготованими.

Браття й сестри! Влада Карпатської України, через нас, як одиноку політичну орґанізацію, взиває Вас, взяти участь у виборах так, щоб день ви-

Микола Костомарів.

КУДЕЯР

ІСТОРИЧНА ХРОНІКА

В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

Частина перша.

(18)

По тих всіх забавах пішли обідати. Обід був пісний, з рибою. Цар, сидячи за своїм окремим століком, посилав страви Вишневецькому і його атаманам, що обідали з царською службою в сінях; цар звертався до Вишневецького з ласкавими словами: „Князю Димитріє Івановичу Вишневецький! Приїхав ти з литовської держави до нас на службу по своїй добрій волі з своїми хоробрими атаманами і козаками. Ми, государ, тим тішимося і в своїй ласці приймемо тебе і твоїх атаманів та козаків. Їж наш хліб-сіль, пий мід-вино, покріпляйся і веселися з нами".

Коли налили білого меду, всі виходили з поза стола й поздоровляли царя. Вишневецький, проговоривши царський титул, з жаром грімко промовив:

— Дай, Боже милосердний, тобі одинокому під сонцем істинної всхідньої віри нашої государеві, над всіми твоїми ворогами побіду, а передовсім най затьмиться від блеску хреста святого місяць мусулманський, най покоряться нечистиві погаряни під скиптр твого царства та най заткнеться московський прапор на мурах Бакчисерая, як це на мурах Казаня і Астрахана вже заткнувся з Божою помічю. О, великий царю! щоб ти прославився понад всіх своїх предків, щоб твоя держава вивисшилася понад всі держави сего мира, щоб зазнали блага многочисленні народи під твоєю мудрою властю. Будь благословенна Богом держава царства твого, амінь!

Заохочені приміром Вишневецького, бажаючі війни з Кримом бояри також проголошували бажання побіди над бісурменами. Царський обід принимав вид підготовлення до наступаючої війни з Кримом. Цар, упоєний величанями і похвалами своєї мудрости, могучости і сили, також піддавався тій гадці.

Тимчасом в сінях, за кількома столами, обідали атамани і козаки, разом зі службою. Кудеяр був з ними і дуже мало їв та пив. Він був після свого звичаю понурий; всіх відпихав від себе своїм видом на всіх наводив поневоли сум своєю присутністю. Присутні пробували зайти з ним в бесіду, але не могли добитися від нього нічого крім уривочних слів, а найбільше не терпів він, коли розмова сходила на нього самого, про його долю, про жінку і навіть про його силу. Кожний, що пробував заговорити з ним, вже не мав відваги другий раз зачинати якоїнебудь розмови. Троє зо служби, що сиділи подальше від нього, вели між собою тихо таку розмову:

— Чи той силач — сказав один — не знається з нечистою силою? Га!

— Та — замітив другий — як він на тебе іно погляне, то аж лячно стає чоловікові. А-ну давай мені рубля та кажи: переночуй з ним сам на сам, то бігме — не возьму!

— Ледви чи він знається з нечистим, — замітив третій, на нім є хрест. А хто з нечистим знається, то найперше хрест з себе здійме. Передвчора я бачив, він був в церкві, хрестився, тільки не зовсім так, як ми; ну, але це вони всі так хрестяться, литовські люди; у нас, бач, послідні два пальці складаються разом з великим, а два пальці просто, а у них і ті два, що у нас просто, зложені з великим. Віра же, кажеться, одна й та сама, грецька.

— А голови нащо вони голять і жмуть волося лишають? — сказав перший.

— Це в них називається чуб; я питав, говорили: це, значить свобода козацька, щоб всі бачили, що він козак, вільний чоловік.

— Ну, це він вільний там у себе, на Україні, в Черкасах, а у нас, коли до нас прийшов, йому вільним називатись не годиться, для того як став служити нашому государеві, то вже зробився хлоп, а не вільний чоловік. Прийдеться воленьку дома лишити, а не сюди возити.

— Заборонений товар — докинув перший.

— Ба й хрест класти на себе — сказав другий — випадало би їм так само, як ми кладемо, а не після свого звичаю, для того, що коли ти признався з нами до одної віри, то вже нічим не ріжнишся. А то... хто знає: яка сила в тій ріжниці. Що це за такий хрест? Чи справедливий він? І чи від Бога? Він говорить, все те однаково, все рівно; ба, але бо то він про себе говорить, а звісно, що ніхто про себе не скаже дурного слова. Варта би нам добре дізнатися: чи він хреститься, а може бути зовсім не хреститься, лише відхрещуєься. Ось що! Га! Старі люди розповідали, що в литовській землі всякі чари бувають; у них і кулі вміють зачарувати, хто куди цілить, туди й певно потрафить, а все це без нечистої сили. Є в них до того баби чарівниці, що знають привoрожувати: зроблять так, що ось чоловік одного любить, а другого ненавидить. (Далі буде).

борів став для нас усіх великим святом!

Цей роковий день буде записаний золотими буквами в книгу історії українського народу.

В суботу, в передвечер виборів в пів до шестої години вечері хай задзвонять дзвони у всіх церквах нашого краю, щоб сповістити, що наближається святочна хвиля виборів.

У всіх вікнах запаліть свічки, що сповіщатимуть також зустріч великого дня.

На всіх верхах-горах хай запалають в той же час вогні свободи! Від тої хвилини належить залишити всяку тяжку роботу.

Українці й українки! Прикрасіть Ваші доми ще в суботу в полудне синьо-жовтими прапорами, аж до оголошення висліду виборів (до вівтірка увечір).

При заході сонця, в суботу, одягніть на себе свою найкращу одежу та зберіться на головних місцях Ваших міст та сіл. Здійміть шапки з голов та побожно слухайте звуків дзвону, та глядіть на вогні свободи, які горітимуть на верхах Ваших гір. Решту вечора перебудьте в піднесеному та святочному настрої.

В неділю, в день виборів, зберіться в ваших церквах і звідси йдіть всі походом до виборчого поміщення.

Ані старці, ані хворі не сміють забути, що мають виконати свій виборчий обовязок, та що повинні зявитися у виборчім поміщенні.

Вибори будуть плебісцитом, голосованням за нашу волю та кращу долю наших дітей!

Ніколи не покинемо дороги до волі, що нею тепер ідемо!

Хай нас усіх Бог благословить!

За центральний провід УНО:

Федір Ревай, в. р., провідник.

Андрій Ворон, в. р., генер. секретар.

V.

Розпорядження апостольської адміністратури.

Греко-католицька Апостольська Адміністратура Мукачівської єпархії в ЧСК подає отсим до відома всім Всч. Отцям Душпастирям Карпатської України наступне:

В неділю, 12. лютого ц. р. мають відбутися вибори до Першого Сойму Карпатської України. Кожний з нас повинен розуміти і доцінювати вагу цього акту як для Держави і нашого народу, так і для Єпархії. Від нього залежить дальша доля нашої Батьківщини і нашої св. Церкви. Всі Всч. Отці Душпастирі мають не тільки самі сповнити свій громадянський обовязок супроти свого народу і держави, але і вірним своїм пригадають про цей важний обовязок і вразі потреби заохотять їх до сумлінного його сповнення, згідно з природним правом та й розпорядженням компетентної Влади. Каригідним перед Богом і своїм народом був би кожний акт, що йшов би в розріз з життєвими інтересами нашої Держави, а тимпаче наносив її прямо чи непрямо шкоду. — Як Архипастир, уважаю своїм обовязком ще раз пригадати Вам, Всч. Отці Духовні, і всім вірним на їх у тій згляді обовязки і позитивне наставлення супроти легальної Влади нашої Держави.

Де місцеві обставини будуть цього вимагати, Всч. Отці Душпастирі відправлять у той день Службу Божу скорше чи пізніше так, щоб вірні могли вдоволити приписам Церкви щодо вислухання Служби Божої, але щоб могли також сповнити свій громадянський обовязок.

† О. Діонисій, єпископ.
Апост. Адміністратор

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

РОБІМ РОЗГОЛОС НАШІЙ СПРАВІ.

Американська преса заговорила про Україну. Навіть наш Джолієтський щоденник містить про нію довгі статті. Тому ми подумали, що треба й нам в якийсь спосіб ознайомлювати американців з Україною. Якраз надходили Різдвяні свята. Так ми запросили наших знакомих американців, щоби покушали борщу з „ушками", куті та інших святочних присмаків. Мій захід приніс мені повну сатисфакцію, бо зараз другого дня був дуже гарний допис в тутейшій американській газеті про українську гостину.

Дальше ми постановили дати виставку з нашої збірки, таки в нашій хаті. І в одній кімнаті розложили старинне гуцульське мистецтво, нові деревляні вироби та писанки, в другій кімнаті розвісили на стінах понад 70 образів Олени Кульчицької, на столах порозкладали ріжні журнали, книжки з українського мистецтва, марки та всякого роду картки. Гарну збірку творили мої вишивки (понад 100 куснів), а між ними пишалася лялька, в оригінальнім полтавськім строї, яку ми недавно одержали з Праги від п. Наталії Козицької. Нашу виставку відвідали два марочні клюби, яким мій чоловік показав свою колекцію марок України та дав пояснення до них. Один клюб то майже самі учителі з гай скул. При тім багато дечого обговорилося та показувано їм сконфісковані часописи і журнали, як рівнож багато ілюстрацій щодо цього, як то в демократичній державі бють наших людей та руйнують кооперативи та інші установи. Рівнож було досить артистів та артисток, які захоплювалися нашими річами, а зглядно творами нашої артистки п. Кульчицької. Виставку відвідали впродовж пяти тижнів 220 осіб.

Одного пополудня мала я несподіванку. Застукала незнайома мені жінка. Покликувалася на п. Барклова, що він її сюди прислав. А цей пан, це співласник величезної друкарні, в якій працює мій чоловік. Я не могла з дива вийти, як ця жінка всім цікавилася і все завважувала. Доказом цього хай буде її допис, який помістила тутешня американська газета, а яку передаю до „Юкрейнієн Віклі".

Анастазія Сімків-Кочан,
Джоліет, Ілл.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Н. О., Перт Амбой, Н. Дж. — Відвідує ті громади, які собі цього бажають і запрошують. Усі посилки до „Обеднання" є проголошувані в „Свободі". Дякуємо за витинок з газети.

Д. Л., Плейнсборо, Н. Дж. — Марки мають ввійти в розпродаж з отворенням першого сойму Карпатської України. Одна марка коштуватиме десь коло 15 амер. центів, бо є наложена спеціяльна додаткова оплата, призначена на добродійні цілі. Найкраще Вам звернутись просто до уряду Карпатської України. Пишіть на адресу міністра Юлія Ревая, Хуст. А там передадуть тому, що це полагодить. Вишліть відразу гроші.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

WILKES-BARRE, PA. St. John the Baptist Society of W.-B., Pa., Branch 223., will hold a quarterly meeting on March 5, 1939, at St. Peter & Paul Ukrainian Church Hall, 637 N. River St., W.-B., Pa. Important matters will be discussed. All members are urged to attend. The Pres. Mr. John Choley is asking especially those members who were not present at the last meeting to attend this one. — John Hrencecin, Rec. Sec.

УКРАЇНА ТОМУ ТИСЯЧА ЛІТ

Коли кажемо: тисяча років тому, то розуміємо в цьому теж і близькі роки перед 939 роком і по 939-тій році, а то й ціле століття.

Як жеж виглядали тоді наші українські землі? Це вже не були безлюдні землі, по яких тільки зрідка переходили кочові орди скитів, сарматів чи інших азійських племен. Літ тисячу тому уже наша земля була доволі густо засіяна городами, себто по сьогоднішньому укріпленими містами, а ще густіше селами та хуторами. Правда, коли кажемо доволі густо, то не треба цього розуміти так, як ми сьогодні це розуміємо. Коли сьогодні кажемо: густо заселена країна, то розуміємо, що там живе бодай по сто людей на одну квадратну милю. А тоді ще було доволі незаселених і неуправлених просторів: лісів, пущ і степів. Люди здебільша поселювалися тільки там, де лекше було за поживу та за пашу для худоби.

Землі, де сьогодні живе збитою масою наш український нарід, заселювали вже тоді словянські племена, що з них і витворився наш український нарід. Всі ті племена мали свої окремі назви.

Найстарший наш літописець Нестор, що списував наше минуле вже тому понад 800 літ, пише так про ті племена:

„Словяни, що осіли над Дніпром, назвалися полянами, інші деревлянами, бо жили в лісах, а ті, що сиділи між ріками Припетю та Двиною, назвалися дреговичами (себто по нинішньому: болотне племя, бо дряговиння це болото), ті, що осіли над Двиною звалися полочанами від річки, що вливається у Двину та називається Полота. Словінци сиділи довкола Ільманського озера та збудували город Новгород, а інші сиділи над рікою Десною та по ріці Сеймі й по Сулі й назвалися сіверянами, себто північне племя".

В Галичині жили на заході білі хорвати, а на сході тиверці, вище тиверців аж до горішнього Дніпра жили згадані вже деревляни, що від сходу сусідували з полянами. Над долішнім Дніпром жили анти.

Із усіх тих племен витворився пізніше український нарід. Тільки словінське племя над Ільменським озером увійшло пізні (одначе вже геть пізніше, коли московський князь Василь III завоював Новгород Великий) в московський нарід, як його частина.

Літ тому тисячу кожне з тих племен творило вже свою окрему державу і мало своїх князів. Найсильніша з тих держав була держава полян зо столицею Києвом. Київські князі вже тоді старалися злучити з Києвом сусідні словянські племена. Вже в самих початках київські князі завоювали сіверян, що, як уже знаємо, жили на схід від Дніпра та мали вже тоді городи Чернигів і Любеч; завоювали племя дреговичів, ба і кривичів у горішній частині Дніпра (а з них пізніше витворився білоруський нарід) і Великий Новгород та на північ сусідні Новгородові фінські племена, що, змішавшись зо словянами, витворили московський нарід.

Вже в часах, що про них говоримо, старалися київські князі завоювати деревлян із столицею Іскоростенем. Ті деревляни друга силою східнословянська держава. Ще пізніше завоювали племена над Дністром.

До скріплення київської держави допоміг чи не найбільше сам Дніпро. Він був для полян шляхом на Чорне море. Дніпром плили полянські судна походами на Царгород, туди горі Дніпром приїздили з Царгороду, ба навіть і з Арабії, купці т. зв. гості, що привозили свої товари та купували в Києві шкіри звірів, мід, віск і збіжжя. Воєнні походи та торговля найбільше причинилися до зросту сили київської держави.

В році 936. володів у Києві князь Ігор, по літопису син новгородського князя Рюрика. Для Ігоря здобув Київ Рюриків свояк князь Олег, що в імени малолітнього Ігоря сам правив у Києві.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.!

УКРАЇНСЬКА МОЛОДЕЧА ЛІГА (UKRAINIAN JUNIOR LEAGUE)

:—::—: влаштовує :—::—:

КОНЦЕРТ В ЧЕСТЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

В СУБОТУ, 11. БЕРЕЗНЯ (MARCH 11, 1939)

в годині 8:15 ввечір

В ГАЛІ UKRAINIAN CIVIC CENTER, 831 JOSEPH AVE., ROCHESTER, N. Y.

Промову виголосить п. М. Січинський.

Соля: Марія Климцьо, Анна Парута, Стефан Сидор.

Співи: Хор Українського Сивик Сентра. — Вступ 25 центів.

УВАГА! ВУНСАКЕТ, Р. АЙ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДОМ СОЮЗУ УКРАЇНОК, ВІД. 29. ім. ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ

:—::—: відбудеться :—::—:

ЖАЛІБНА АКАДЕМІЯ В ПАМЯТЬ ОЛЬГИ БАСАРАБ

В НЕДІЛЮ, 5. БЕРЕЗНЯ (MARCH 5, 1939)

При кінці Служби Божої буде відправлена панахида за спокій душі Ольги Басараб. Пополудні в годині 3. відбудеться КОНЦЕРТ в Українськім Народнім Домі в БЛЕКСТОН, МАС., при участи хору Бояну і Української Банди.

Запрошуємо всі місцеві Товариства, Сестрицтва, Молодечі Клюби, а таксамо позамісцевих громадян з Бостон, Провіденс, Кромптон, Потакет, Центрел Фолз, Менвіл, Тавтон і Блекстон, Мас., до численної участи.

ЗА УРЯД СОЮЗУ УКРАЇНОК:

Розина Вецал, предс.; Марія Литвинець, кас.; Антонина Яцишин, секр.

ПОЗІР! БРУКЛИН, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКР. НАЦ. ОРГ. І УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛ. ПАРОХІЇ В БРУКЛИНІ, Н. Й.

:—::—: відбудеться :—::—:

ВЕЛИКЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ВІЧЕ

В СПРАВІ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

В НЕДІЛЮ, 5. БЕРЕЗНЯ (MARCH 5, 1939)

В САЛІ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ДОМУ,
216-218 GRAND ST., corner Driggs Ave., BROOKLYN, N. Y.

Початок у годині 2. пополудні.

Промовлятимуть: Д-р Л. МИШУГА, о. сов. А. ЛОТОВИЧ, Ю. ГАБОДА і інші місцеві бесідники.

Кожний чесний українець повинен взяти активну участь у цьому вічу та причинитися до допомоги в розвитку Карпатської України.

Управа Центрального Комітету.

МАРШАЛ.

Цей італійський князь Льодовіко Кіджі делля Ровере-Альбані мав уряд замкнути кардиналів у палаті, де вони мають вибрати нового римського папу. Члени цеї родини сповняли цей обовязок від 1721. року.

СОРОКГОДИННИЙ ТИЖДЕНЬ ПРАЦІ

Недавно тому ухвалений державний закон про ограничення тижневої праці до сорок годин, увійде в силу аж при кінці місяця жовтня 1940 року. До того часу підприємці будуть постепенно зменшувати час праці, зразу до 44 годин, а відтак до 42 годин тижнево. Робиться це так тому, щоби від раптового уведення в силу сорокгодинного тижня праці не терпіла ні міжстейтова індустрія ні робітники.

Однак державне статистичне бюро у Вашінгтоні сповіщає, що переведена ним статистика доказує, що в багатьох підприємствах вже давно заведено сорокгодинний тиждень праці на основі угоди між юнійними робітниками і підприємцями. Згадана статистика є ще цікава й тим, що показує в яких саме підприємствах, без помочі державного про це закона, вже заведено сорокгодинний тиждень праці й якого типу робітники найкраще зорганізовані в робітничі юнії.

Дотепер сорокгодинний тиждень праці введено головно в копальнях вугля, у виливарнях сталі, заліза, в будівельній індустрії і транспортації. Обмежено години праці робітникам при будованні оливи, при виробі ґуми, цементу, добуванні залізної руди і робітникам при виробі меблів. Втято години праці також друкарям, кравцям, ювілерникам й іншого роду фахівцям. Введено сорокгодинний тиждень праці головно в північній індустріяльній части Злучених Держав, де юнії вже мають поважну силу. В полудневих стейтах, де юнійний рух ще дуже слабий, про сорокгодинний тиждень праці рішатиме допевра державний закон в 1940 році. З цього ясно, що де робітники краще зорганізовані, там вони силою гуртового контракту добиваються кращих умов праці. Де робітники ще не створили сильних юній, там умови праці диктують не робітники, але підприємці.

Вище згадана статистика державного бюра у Вашінгтоні виявляє ще одну дуже цікаву річ. Показується, що членство робітничих юній в Злучених Державах доходить до вісім міліонів людей. Значить, що до робітничих юній належить лиш одна третина американського робітництва і то переважно скупченого в головних осередках американської індустрії. Провінція не зорганізована. Робітники, які працюють в малих фабриках, працюють майже такі довгі години, як деякі робітники при управі рілі і закон про мінімальну платню та ограничення годин тижневої праці буде для них правдивою благодаттю.

ФЛІС.

ВІДОЗВА

ДО ВИХОДЦІВ З РАДЕХІВЩИНИ.

Дорогі Земляки! Повідомляємо Вас, що ми одержали цього року такі жертви з Ню Йорку:

15. травня квоту 261 злотих польських (датки з коляди).

18. серпня квоту 526 злотих.

8. жовтня квоту 262 злотих.

Усі ці квоти переслані через Земельний Банк у Львові.

Складаємо отсим щиро-сердечну подяку шановним ініціяторам збірок і всім жертводавцям.

Повідомляємо, що 4. грудня 1938 р. відбувся у нас річний Загальний Збір членів нашого Товариства і на ньому вибрано старшину в такому самому складі як і попереднього року

На цім Зборі ухвалили наші члени прилюдну подяку нашим Братам і Сестрам в Америці за дотеперішню поміч Рідній Школі в Радехові. Просимо отже цю подяку передати шановним жертводавцям.

Ми тут в краю тішимося, що Ви не забуваєте про Рідний Край і його потреби. Число учнів в нашій школі що року зростає. Також і більшають потреби нашої школи.

У нас тепер знова матеріяльна кріза, датки місцевих громадян дуже малі, а дотепер ще нема дозволу влади на різдвяну прилюдну збірку (коляду) для Рідної Школи і знова грозить нам великий недобір в буджеті.

Просимо тому не забувати і на дальше за нашу Рідну Школу в Радехові.

Ми тепер вже думаємо про будову власного дому Рідної Школи в Радехові, бо ті кляси, де вона сьогодні міститься вже за тісні, а до того не мають сонячного світла. Саме тепер збираємо фонди на купно площі під будову власного дому Рідної Школи.

Просимо проте складати ласкаві жертви також і на купно цеї площі і на будову власного дому Рідної Школи в Радехові.

З нагоди надходячих Свят Різдва Христового і Нового Року пересилаємо цілому Вельмишановному Комітетові, усім жертводавцям і землякам емігрантам з Радехівщини щирий привіт і поздоровлення з Рідної Землі і бажаємо Веселих Свят і Щасливого Нового Року!

За старшину кружка Рідної Школи в Радехові:

о. М. Зінкевич, голова;

мгр. Володимир Климко, секретар.

РОЗВІД МУНІЯ?

Ходять чутки, що Томас Муні, що недавно вийшов з вязниці по відсиджені 23 літ, збирається розвести зо своєю жінкою, показаною тут на образку.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

В суботу, 25. лютого, померла в Ґринфілд Шпиталю наглою смертю довголітня наша члениця відділу 207. У. Н. Союзу,

АННА МЕЛЬНИК.

Покійна походила зо села Накваша, повіт Броди. Лишила шестеро дітей круглими сиротами. Похорон відбувся в середу, 1. березня 1939.

Земля їй пером!

Василь Гудима, секр.

Дня 24. лютого 1939. р. помер у Гамтрамку, Міш.,

МИКОЛА ТРЕНДОВЕЦЬКИЙ,

довголітній член У. Н. Союзу і тов. Згода, відділу 20. в Гамтрамк.

Похорон відбувся 27. лютого з церкви Непорочного Зачаття Пречистої Діви при участи членів від. 20.

Вільна земля Вашингтона нехай Йому буде пером!

Іван Крупка, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МЕНВІЛ, Р. АЙ. Квартальні збори Тов. ім. М. Драгоманова, від. 181., відбудуться в суботу, 4. березня, в годині 2. пополудні, в У. Н. Домі на Компилай Гил. Обовязком кожного члена прийти начас. Довгуючі члени мають заплатити свої довги. Не приявний член буде караний. — Юрій Ясінчук, предс.; П. Тиняк, кас.; П. Черкас, секр.

Ясно.

— Чому ти думаєш, Олю, що Петро любиться в тобі?

— Бо, видиш, треба тобі видіти, як він на мене дивиться, коли видить, що я не виджу, як він на мене дивиться...

ТАКСИ СОЦІЯЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Хоч закони соціяльного забезпечення приписують про постепенне збільшування такс на забезпечення старих літ, то однак рата оподаткования на біжучий рік остається така сама, яка була дотепер, а саме один відсоток від заробітньої платні, не перевищаючої $3,000 річно, побираної робітником від підприємця.

Наложені такси у звязку з програмою забезпечення старих літ платять однаково як підприємці так і робітники. Після 1939 року рати тих такс відносно до платень робітника будуть такі: в роках 1940, 41 і 42 такси будуть виносити по півтора відсотка від підприємців і робітників; 1943, 44 і 45 по два відсотки; 1946, 47 і 48 по півтретя відсотка, а від 1949 року постійно по три відсотки.

Ці вплати уповажняють кваліфікованих робітників до одержання чи одержування бенефітів старих літ, платних тим людям, котрим минуло 65 років життя. Ті бенефіти будуть виплачувати почавши від 1942 року. Місячні бенефіти встановлено від загальної суми платні робітника, одержуваної від підприємства після 1936 року, однак не менше як $10 і не більше як $85 місячно. Закон також передбачує одноразові виплати готівкою, у висоті три і пів відсотків від загальних заробітків тим, котрі не відповідають приписаним вимогам про місячні бенефіти старих літ. На випадок коли так забезпечений робітник помре перед осягненням 65 року життя, спадкоємці його таксамо дістануть одноразову виплату бенефіту у висоті три і пів відсотків з його загально одержаних заробітків від 1930 року до смерти.

ФЛІС.

Довший вік.

Жінка читає часопис:

„Статистика стверджує, що тепер люди живуть пересічно на чотири роки довше, ніж раніше".

Чоловік утішений:

„Яке щастя! То тепер ти будеш мати вже час попришивати мені ґудзики до сорочок".

— о —

Його бажання.

Тато: Як будеш добре вчитися, то можеш від мене жадати, чого тільки схочеш.

Малий Ромко: Добре. Я не хотів би більше ходити до школи!

ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО. (48)

Атан Том та Ляль Таск щасливо зійшли назад в долину. Віддихаючи тяжко вони посідали на камені і почали відпочивати. Том вже збирався клясти, що не вдалась їм перша виправа, коли нагло він побачив, що їх обскочили якісь дивні вояки. Вояки мали на собі дивні убрання зо знаками, а також піря на голові. Всі вони були узброєні в списи.

А в той сам час Тарзан далі підганяв своє товариство, щоб поспішало. Вони всі також зближались вже до гори Атар. Вийшовши з ліса на поляну Маґра закричала: „Отсе і є гора Туен Бака, в кратері якої знаходиться „заборонене місто". „А звідки ви знаєте?" запитав Тарзан. „Я пригадую це з мапи, яку я добре перестудіювала", відповіла вона.

Щераз Маґра пробувала наклонити Тарзана, щоб завертав і не пробував пускатись в напрямку цього загадочного міста, але це їй не вдалось. Тарзан був незломний. Не відповідаючи нічого він пустився в напрямку гори, щоб провідати добре околицю. Він відчував приємне почуття чогось невідомого. Він бачив вже дивні речі, та тут очікувало його щось таке, про що він і не мріяв.

Перескочивши малу річку він почав вспинатися на гору. Нагло його увагу прикувало якесь дивне шипіння. Колиб це було в цивілізованім краю, то він думав би, що це якась льокомотива. Висуваючись із-за гори він побачив перед собою велике дивне сотворіння, якого в житі передтим не бачив. А перед тим сотворінням стояв дивний білий вояк готовий до боротьби.